

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.089/2008/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Túri Edit ügyvéd (1136 Budapest, Hegedűs Gy. u. 13.) által képviselt felperes nevecime lakos felperesnek, a Dr. Darvai Sándor ügyvéd (4024 Debrecen, Szent Anna u. 37. II. emelet) által képviselt alperes neve, címe alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 8. P. 20 875/2005/49. számú ítélete ellen a felperes által 51. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és az alperes által Pf. 4. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben és akként változtatja meg, hogy az alperes marasztalásának tőkeösszegét 13 435 286 (Tizenhárommillió-négyszázharmincötezer-kettőszáznyolcvanhat) forintra felemeli, amelyből 10 940 560 (Tízmillió-kilencszáznegyvenezer-ötszázhatvan) forint után 2004. november 2-tól, 2 494 726 (Kettőmillió-négyszázkilencvennégyezer-hétszázhuszonhat) forint után 2005. január 2-től köteles az alperes kamatot fizetni; az alperes által fizetendő perköltség összegét 100 000 (Egyszázezer) forint általános forgalmi adót is tartalmazó 720 000 (Hétszázhuszezer) forintra, az általa megtérítendő kereseti illeték összegét 747 000 (Hétszáznegyvenhétezer) forintra felemeli; a felperes által megtérítendő kereseti illeték összegét 153 000 (Egyszázötvenháromezer) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 35 000 (Harmincötezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 210 000 (Kettőszáztízezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy 35 300 (Harmincötezer-háromszáz) forint, az alperest, hogy 317 600 (Háromszáztizenhétezer-hatszáz) forint fellebbezési illetéket térítsen meg az államnak, külön felhívásra.

Kötelezi az alperest, hogy 8 nap alatt leletezés terhével rójon le az iratoknál 369 500 (Háromszázhatvankilencezer-ötszáz) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2003. október 16-án a felperes, mint termelő „integrátori szerződést” kötött **Cs.** integrátorral tönkölybúza termesztésére, amely szerint 20,9 ha vetésterületen 52,5 tonna termelését vállalta a részére a megrendelő által adott szaporítóanyagból, továbbá azt, hogy a 2004. évben betakarítandó teljes mennyiséget az integrátornak értékesíti. A szerződés szerint a teljesítés határideje a betakarítást követően folyamatos, de legkésőbb 2004. augusztus 19., a felvásárlási ár pedig 30 000 Ft + Áfa/tonna.

2004. február 11-én a peres felek integrációs szerződést kötöttek, amelyben a felperes vállalta nagy olajtartalmú napraforgómag termelését. A várható termésátlagot 34 ha területre 68 tonnában, a leszerződött mennyiséget 54,4 tonnában határozták meg.

2004. február 18-án a felperes a ... Kft-vel vörösköles termelésére kötött mezőgazdasági termeltetési szerződést. E szerint 9 ha területen termeszt kölest, a szerződött mennyiség 18 tonna. A szerződésben rögzítették, hogy a betakarítást követő szikkasztást a termelő saját magtárában végzi, a megrendelő a terményt október 1-től veszi át 40 000 Ft + Áfa/tonna áron.

2004. július 20-án a peres felek adásvételi szerződést kötöttek, amely szerint a felperes megvásárolt az alperestől egy JOHN DEERE 9540 WTS típusú kombájnt, 37 575 000 Ft vételárért. Ennek kiegyenlítése a szerződés szerint úgy történik, hogy 30 %-át (az ún. önrész) egy CLAAS-106 típusú kombájn, 128 tonna búza és 54,4 tonna napraforgó alperes részére való értékesítésével, 70 %-át hitel felvétel útján teljesíti.

Ugyanezen a napon az önrészként figyelembe veendő búzával kapcsolatban a felek adásvételi szerződést kötöttek. E szerint a felperes, mint eladó 2004. évi termésű, 128 tonna mennyiségű, „A” minőségű egészséges, gabonakártevőktől, rovaroktól mentes búzát értékesít a **K.** Rt. vevő részére. A szerződés szerint a szállítási határidő a legkorábbi betakarítást követően folyamatosan, de legkésőbb 2004. július 31-ig tart. Az „A” minőségű búza vételára 21 900 Ft + Áfa/kompenzációs felár, ám ha az áru minősége eltér a szerződés II. a) és b) pontjában rögzítettektől, úgy az „B” minőség esetén 19 900 Ft/tonna + Áfa/kompenzációs felár, „C” minőség esetén 18 400 Ft/tonna + Áfa/kompenzációs felár. Rögzítették, hogy a mennyiség, valamint a minőség a vevő telephelyén, az ott mért súly és bevizsgált minőség alapján végleges. Az eladó vállalta, hogy az árut a szállítás, átadás időpontjáig szakszerűen tárolja, a minőség, állag megóvásához szükséges intézkedéseket saját költségén megteszi. A szerződés VII. pontjában a szerződés bármely okból történő nem teljesítése, vagy hibás, hiányos, késedelmes teljesítése esetére 30 % kötbért kötöttek ki, melynek alapja a nem teljesített, illetve a hibásan vagy késedelmesen teljesített mennyiség szerződés szerint számított értéke.

Ugyancsak 2004. július 20-án kelt adásvételi szerződés szerint az alperes megvásárolta a felperestől a CLAAS-106 típusú kombájnját, 2 812 500 Ft bruttó vételárért.

A JOHN DEERE kombájnt az alperest 2004. július 21-én helyezte üzembe és adta át a felperesnek, aki azzal a búza aratását megkezdte, s jelezte, hogy a learatott termést folyamatosan szállítja a **K.** Rt. telephelyére. Az alperes ügyintézője kérte, hogy mivel raktározási gondjaik vannak, a búzát a felperes a saját tárolójában helyezze el. felperes nevezte azzal vállalta, hogy csak néhány napig tudja a búzatermés elhelyezését megoldani, mert egyéb terményei raktározása végett szüksége van a tárolóra. A beraktározás után több alkalommal kérte annak átvételét, elszállítását, amire előbb halogató válaszokat kapott, majd augusztusban az ügyintéző közölte, hogy a búzát nem tudja átvenni. A tárolókapacitás hiánya miatt a felperes a tönkelybúzát nem tudta learatni, a július 25-én kezdődő csapadékos időjárás következtében az lábon megázott, s ugyanezen okok miatt elmaradt, illetve késedelmesen kezdődött a köles és a napraforgó betakarítása. Szeptember 20-a körül felperes nevébejelentette az alperesnél, hogy a várható kárai miatt a JOHN DEERE kombájnnra kötött szerződéstől el kíván állni. Ennek hatására az alperes végül szeptember 23-án és 28-án a búzát elszállította, megállapítva, hogy annak mennyisége 112 tonna 120 kg a szerződésben írt mennyiséggel szemben, s nem étkezési, hanem takarmány minőségű.

Korábban a felperes kezdeményezte a tárolójában elhelyezett búza minőségvizsgálatát. Augusztus 25-én a **S.** Kft. képviselője a búzából mintát vett, majd a tisztasági vizsgálatot elvégezte. A vizsgálat eredményét rögzítő jegyzőkönyv szerint a poloskaszúrt szemek és a csökkent értékű szemek aránya tekintetében a termés nem felelt meg az étkezési búza szerződésben kikötött követelményeinek, az takarmánybúzának minősül.

Az alperes a kombájnnra kötött adásvételi szerződéssel kapcsolatban tájékoztatta a felperest arról is, hogy a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Agrár-és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) keretében pályázni lehet egyebek közt gép beszerzéséhez igényelhető támogatásra. 2004. augusztus 11-én felperes nevémegebizást adott egy betéti társaságnak a pályázat elkészítésére, benyújtására, majd az időközben kialakult helyzetre tekintettel novemberben a pályázatát visszavonta az FVM-nél, e nyilatkozatát 2005. februárjában felhívásra véglegesítette. A betéti társaság részére összesen 437 000 Ft-ot fizetett ki.

2004. november 2-án kelt levelében a felperes közölte a **K.** Rt-vel, hogy a részvénytársaság szerződésszegése miatt a JOHN DEERE kombájnnra kötött adásvételi szerződéstől eláll, kérte az eredeti állapot helyreállítását, kárai megtérítését. Az alperes ettől elzárkózott.

A felperes a napraforgót 2004. november 12-én szállította be az alperes ... telepére, ám a szerződésben kikötött 54,4 tonna helyett csak 41 tonna átadására került sor. A szállítási költség kilométerenként 150-200 Ft volt, a napraforgótáblák átlagosan 6 km-re vannak a tároló helytől, a szállításhoz használt teherautó 5 tonnás.

A köles 18 tonna terméséből 8 tonna elhullott, a betakarítás elmaradása miatt kipergett. A köles szárítása a betakarítást követően kötelező eljárás, ennek során a termést betonfelületen vagy fólián kell kiteríteni, forgatni, éjszakára letakarni. 10 tonna köles napi forgatása 5 napszamos közreműködését igényli, a napszám 2004-ben 3 400 Ft volt, így egy

nap költsége 17 000 Ft. A szárítás időszükséglete átlagosan egy hét. 8 tonna köles szárítási költsége 95 200 Ft. ($5 \times 3\,400 \text{ Ft} = 17\,000 \text{ Ft} \times 7 \text{ nap} = 119\,000 \text{ Ft} \times 0,8 = 95\,200$) A szállítás költsége azonos a napraforgó szállítási költségével.

A tönkölybúza 85 tonna termése lábon megázott. Utóbb a felperes értékesíteni tudott 87,4 tonnát 230 Ft/q áron, s abból 201 020 Ft bevételre tett szert.

A felperes keresetében előadta, hogy az alperes azzal, hogy az általa betakarított búzát nem vette át csak több mint két hónapos késedelemmel, a szerződést súlyosan megszegte, melyre tekintettel ő jogszerűen állt el 2004. november 2-án a JOHN DEERE kombájnról kötött adásvételi szerződéstől. A K. Rt. szerződésszegése következtében keletkezett kárai megtérítésére tartott igényt az alábbiak szerint:

1./ A lábon megázott 85 tonna tönkölybúza terménye szerződés szerinti átvételi ára (30 000 Ft + 4 500 Ft Áfa/tonna) és az utóbb történt értékesítésből befolyt 201 020 Ft közötti különbség címén 2 731 480 Ft.

2./ A 9 ha-on termesztett köles 18 tonnányi terméséből elhullott 8 tonna szerződés szerinti ára 40 000 Ft + Áfa figyelembe vételével 400 000 Ft.

3./ A 34 ha-on termesztett napraforgó termésből hektáronként 17 q vesztesége keletkezett, melynek értéke 5 200 Ft + Áfa/q áron számolva 3 757 000 Ft.

4./ A visszavont AVOP-pályázat kapcsán kifizetett 437 000 Ft.

5./ A búzatermással kapcsolatban kötbér címén 825 025 Ft.

6./ A JOHN DEERE kombájnról kötött szerződéstől való elállása következtében az eredeti állapot helyreállítása címén az alperesnek eladott, de a kombájn vételárába beszámolt CLASS kombájn értéke fejében 2 812 500 Ft, míg az ugyancsak önrészként elszámolt 112 tonna 120 kg étkezési búza értékeként 3 069 285 Ft.

7./ Számlatartozás címén az alperes részére korábban értékesített, de a JOHN DEERE kombájn ellenértékeként elszámolt búza és napraforgó ellenértékeként 2 494 725 Ft.

8./ A búza tárolási vesztesége címén a szerződés szerint leadandó és a ténylegesen leadott mennyiség közötti 15,88 tonna ellenértékeként 339 938 Ft.

E tételekkel szemben beszámítandónak jelölt meg a JOHN DEERE kombájn használati díja címén 1 091 800 Ft-ot.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte azzal védekezve, hogy a szerződést a felperes szegte meg, mert sem a búzát, sem a napraforgót nem a szerződésben írt határidőben, s nem is az abban írt minőségben adta le.

Az elsőfokú bíróság 18. sorszámú közbenső ítéletében megállapította, hogy a felperes 2004. évben termesztett növényeiben a késedelmes betakarításból eredő kárért az alperes kártérítési felelősséggel tartozik. Megállapította, hogy az alperes a felperes által a szerződés szerinti teljesítési határidőben felajánlott teljesítést nem fogadta el, s ennek oka nem mennyiségi, vagy minőségi kifogás, hanem az alperes érdekkörében felmerült akadály, nevezetesen a tárolási nehézség volt, ezért az alperes, mint jogosult a Ptk. 302. §-a szerinti késedelme következményeként a Ptk. 303. §-ának (1) bekezdése szerint kártérítési felelősséggel tartozik, a 2004. július 20-án kötött búza adásvételére vonatkozó szerződés megszegése következményeként.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla Pf. II. 20 407/2006/3. számú rész-és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét rész-és közbenső ítéletnek tekintette, s azzal a szövegezésbeli helyesbítéssel hagyta helyben, hogy a 2004. július 20-án kötött adásvételi szerződés alapján az alperes részére szolgáltatott búza késedelmes átvételével a felperesnek okozott kárért az alperes kártérítési felelősséggel tartozik. Kifejtette, hogy a felperes a keresetében az eredeti állapot helyreállítása, kötbér, számlatartozás és kártérítés iránt terjesztett elő igényt, az elsőfokú bíróság azonban csak a kártérítési követelés tekintetében foglalt állást, ezért határozatát részítéletnek is kell tekinteni. Annak következtében, hogy az alperes a búzára kötött szerződést megszegte azzal, hogy a felperes szerződésszegő teljesítését nem fogadta el, a felperesnek nemcsak a 2004. évben termesztett növények késedelmes betakarításából eredően lehet kára, hanem egyéb címen is, melyre tekintettel az elsőfokú bíróság határozatának szövegezését is helyesbítette. Kimondta ezzel együtt, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helyesen döntött, amikor megállapította, hogy az alperes megszegte a felperessel 2004. július 20-án kötött búza adásvételi szerződést azzal, hogy a tárolókapacitás hiánya miatt a szerződésszerűen felajánlott teljesítést nem fogadta el.

Az ezt követően folytatódó eljárás végén a megyei bíróság 49. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek kártérítés, kötbér és számlatartozás címén 10 734 706 Ft-ot, ezen összegből 8 239 980 Ft után 2004. november 2-től, 2 494 726 Ft után pedig 2005. január 2-től számított kamataival együtt, továbbá 500 000 Ft általános forgalmi adót is magában foglaló perköltséget. A le nem rótt illetékről akként rendelkezett, hogy abból 720 000 Ft-ot az alperes, 180 000 Ft-ot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A határozata indokolásában a jogerős rész-és közbenső ítéletre utalva kifejtette, hogy a felek között létrejött szerződések tekintetében a felperes a kötelezetti pozícióban van, így az alperesnek a jogerős határozatban megállapított szerződésszegő magatartása a Ptk. 302. §-a szerinti jogosult késedelemnek minősül, amely a Ptk. 303. §-a szerinti jogkövetkezményeket vonja maga után, így a 303. § (1) bekezdése szerinti kártérítési kötelezettséget is. Mivel a jogellenesség, a kár és az okozati összefüggés tekintetében a rész-és közbenső ítéletben a bíróság állást foglalt, a per tárgya immár csak a kár összegének megállapítása volt:

1./ A tönkölybúza tekintetében igazoltnak találta a felperes követelését 2 731 480 Ft összegben. Ez a lábon megázott 85 tonna termés szerződés szerinti vételára (30 000 Ft +

4 500 Ft Áfa x 85 tonna = 2 932 500 Ft) és a később értékesített termés ára (874 q x 230 Ft = 201 020 Ft) közötti különbözetből adódik. A betakarítás a felperes magtárának foglaltsága, majd a hosszantartó esőzés miatt maradt el, holott a JOHN DEERE kombájnnal az másfél nap alatt elvégezhető lett volna.

2./ A kölessel kapcsolatban a szakértői vélemény alapján elfogadta, hogy a 9 ha területen reálisan számolni lehetett 18 tonna terméssel. A szakértő által optimálisnak tartott augusztus 7. és 10. közötti betakarítási időben a felperes tárolója a búzával volt elfoglalva, így a szikkasztást a szerződés szerinti október 1-i teljesítési időig nem tudta volna saját magtárában végrehajtani, ezért az aratás sem kezdődhetett meg időben, a késedelem alatti 8 tonna veszteséget a szakértő sem tartotta kizártnak. Ebből eredően a felperes kára 8 tonna x 40 000 Ft + 6 000 Ft Áfa = 368 000 Ft.

3./ A napraforgóra vonatkozó kárigényt mindössze az Áfa mértékében - a köleshez hasonlóan - találta túlzottnak, rámutatva, hogy az Áfa mértéke helyesen 15 %.

4./ Elszámolta a felperes javára a visszavont AVOP-pályázat költségét a keresetben is megjelölt 437 000 Ft összegben.

5./ A jogerős rész-és közbenső ítéletre tekintettel alaposnak találta a felperes kötbér igényét, 2 455 428 Ft + 15 % Áfa = 2 823 742 Ft értékű búzatermény 30 %-os mértékében, 847 122 Ft összegben.

7./ A számlatartozás címén előterjesztett követelést a becsatolt okiratokra és a felperes ezzel kapcsolatos előadását felhívás ellenére sem vitató alperesi álláspontra tekintettel számolta el 2 494 725 Ft összegben.

8./ A szemveszteséggel kapcsolatban rámutatott, hogy a felperestől a szerződés szerinti 128 tonna helyett csak 112 tonna, 120 kg-ot vett át az alperes, 21 900 Ft + 15 % Áfa/tonna áron, összesen 2 823 742 Ft értékben. Az alperes kötelezettsége lett volna a szerződés értelmében, hogy igazolja, hogy az átvett termés nem felelt meg az „A” minőségi követelménynek, de ezt az alperes bizonyítani nem tudta, mert az S. Kft. által készített vizsgálati jegyzőkönyv a minőség megállapítására nem alkalmas. A 15.880 kg mennyiségű veszteség ezért az étkezési búza árával számolandó el a felperes javára, 399 938 Ft összegben.

Nem találta alaposnak az eredeti állapot helyreállítása címén előterjesztett követelést. Kifejtette, hogy elállási joga a felperesnek nincs, mert ilyet szerződésben nem kötöttek ki, míg a Ptk. 300. § (1) bekezdése a jogosult részére ad elállási lehetőséget a kötelezett késedelve esetére, ám a felperes a kombájnnal kötött adásvételi szerződés tekintetében nem jogosult, hanem kötelezett.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalás összegének felemelését kérte 5 881 785 Ft-tal, mely a CLASS kombájn 2 812 500 Ft-os értékét és az alperes által étkezési minőségben átvett 112.120 kg búza 3 069 285 Ft-os értékét jelenti. Álláspontja szerint az alperes

viszontkeresetben kérhette volna az elállás érvénytelenségének megállapítását, ennek hiányában a bíróság ezt nem tehette volna meg, ezért jogellenes a keresetét részben elutasító rendelkezés. Sérelmezte a javára megállapított perköltség alacsony összegét, s annak felemelését is indítványozta.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalási összeg leszállítását kérte az elsőfokú bíróság által figyelembe nem vett szakértői megállapítások alapján. Ezek érintették a felperes valamennyi terménnyel kapcsolatos igényét. Az alperes hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes a más megrendelőkkel kötött szerződésben írtak szerint a tönkölybúzáat és a kölest is leadhatta volna részükre, álláspontja szerint a napraforgó betakarítási késedelme nem függ össze tároló foglaltságával.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel, illetőleg csatlakozó fellebbezéssel nem vitatott részeit (a keresetet részben elutasító rendelkezést és a kereset 4., 5., 7. pontjában írt tételeket) nem érintette a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésében írtakra figyelemmel.

A jogorvoslati kérelmeket részben, az alábbiak szerint találta alaposnak:

Mindenekelőtt rámutat arra, hogy a meg nem termelt, elhullott, be nem takarított termények után - mivel nem történt termékértékesítés - nem számítható fel Áfa, a kártérítésként követelt összeg pedig Áfa-mentes. (1992. évi LXXIV. törvény 3. § a) pontja, 13. § (1) bekezdés 1. pont.)

Ennek megfelelően a tönkölybúzával kapcsolatban a kártérítésként érvényesített árkülönbözöt: $85 \text{ tonna} \times 30\,000 \text{ Ft} = 2\,550\,000 \text{ Ft} - 201\,020 \text{ Ft} = 2\,348\,980 \text{ Ft}$.

A kölessel összefüggésben előterjesztett követelés: $8 \text{ tonna veszteség} \times 40\,000 \text{ Ft} = 320\,000 \text{ Ft}$. Az elsőfokú bíróság azonban nem vette figyelembe, hogy ez az összeg nem a tiszta hasznot jelenti, annak megállapításához ugyanis el kell számolni a szárítás és a szállítás költségét is, melynek összegét az ítélet tábla a fellebbezési eljárás során kiegészített szakértői vélemény adatai alapján határozta meg $95\,200$, illetve $3\,500 \text{ Ft}$ összegben. Így e címen a felperes kára $320\,000 \text{ Ft} - 98\,700 \text{ Ft} = 221\,300 \text{ Ft}$.

A napraforgó betakarítás ideális idejét a szakértő augusztus 16-18. közötti időpontban határozta meg az alapszakvéleményében. Ebben az időben az aratás a nagymennyiségű csapadék miatt nem volt elkezdhető. Az időjárás azonban - ugyancsak a szakértő szerint - szeptember első felében lehetővé tette volna azt a 27. sorszámú előkészítő irathoz csatolt meteorológiai intézeti jelentés értelmében, ám ekkor sem a felperes, sem az alperes nem rendelkezett tárolókapacitással. Szeptember 28. - a felperes magtárának kiürülése - után viszont ismét az eső akadályozta meg a termelőt az aratásban, egészen november elejéig. A tároló hiánya miatti késedelem az alperes terhére írható, az ebből eredő termésveszteség értékére a felperes igényt tarthat azzal, hogy az így kiszámítható kárösszegeből ($34 \text{ ha} \times 17 \text{ q} \times 5\,200 \text{ Ft}$, figyelembe véve, hogy Áfa ez után sem jár), $3\,005\,600 \text{ Ft}$ -ból levonandó a szállítási költség $12\,600 \text{ Ft}$ összegben, így e tételnél a felperest megillető összeg $2\,993\,000$

Ft. A szállítás költségét a szakértői vélemény alapján határozta meg az ítélet tábla akként, hogy 175 Ft x 6 km x 12 alkalom. Ez utóbbi pedig annak figyelembe vételével volt meghatározható, hogy a 34 ha hektáronkénti 17 q termése 578 q, a felperes 5 tonnás teherautójával 12 fuvarral szállítható el.

A búza tekintetében a felperes nem vitásan kevesebb mennyiséget teljesített az alperes felé, mint amennyit a szerződésben vállalt. Emiatt kötbérkövetelést is előterjesztett, melyet az elsőfokú bíróság megítélt javára, s e rendelkezést a felperes fellebbezésében sem kifogásolta. E kötbérkövetelés mellett a felperes ugyanezen tételre kártérítési igényt is előterjesztett. A Ptk. 246. § (2) bekezdése azonban csak a kötbért meghaladó kár érvényesítését teszi lehetővé. Adott esetben a kárigény nem haladta meg a kötbér összegét, így a kereset 5. tétele felemésztette a 8. tételt, a kettő párhuzamosan nem érvényesíthető. Ezért a tárolási veszteség címén a felperest nem illeti meg az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott 399 938 Ft.

Az eredeti állapot helyreállítása a kereset 6. pontjában írt követelés kapcsán az ítélet tábla a fellebbezést túlnyomórészt alaposnak találta. Osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a kombájnnal kötött szerződés tekintetében a felperes kötelezett, így a Ptk. 300. § (1) bekezdésében írtak alapján elállási joga nincsen. Az előzőekben részletezettek alapján azonban megállapítható, hogy a felperes az alperes hibájából olyan helyzetbe került, hogy a szerződéses kötelezettségének (az önerő biztosítása) nem volt képes eleget tenni, mert a teljesítése lehetetlenné vált az alperes - a jogosult - hibájából (Ptk. 312. § (3) bekezdés), s ezért követelhetett kártérítést. A szerződés megszűnése (312. § (1) bekezdés) következtében további szolgáltatással az alperes felé nem tartozik, a már elszámolt részteljesítései pedig a Ptk. 319. §-a értelmében visszajárnak részére.

A Pp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van ugyan, ez a kötöttség azonban nem jelent jogcímhez való kötöttséget. Ezért nincs akadálya annak, hogy a felperes által tévesen az elállás jogkövetkezményeiként érvényesített igényt a lehetetlenülés szabályai szerint ítélje meg. Ennek megfelelően a felperes részére visszajár a CLASS kombájn ára 2 812 500 Ft összegben.

E körben a búza árát az ítélet tábla a felperes követelésétől eltérő összegben állapította meg. Az alperes ugyan arra tett ajánlatot a felperesnek, hogy a búzát 21 900 Ft + Áfa áron veszi át - ennek megfelelően állította ki a számlát a leadott termésről a felperes -, ám ez nem jelenti azt, hogy elvesztette volna azt a jogát, hogy vitassa a termény „A” minőségű voltát. A 6. sorszámú előkészítő iratában az alperes részletezte, hogy a felperes milyen teljesítéseit, milyen összegben számolja el a JOHN DEERE kombájn vételáraként, s e kimutatásban a búzát takarmányáron vette figyelembe. A szakértő kiegészítő szakértői véleménye szerint a búza minőségi követelményeit szabvány határozza meg, s az sokféle szempontra tér ki. Ám ha akár csak egy esetben nem méri el a termés a szabványban előírtat, az egész mennyiség az alacsonyabb kategóriába tartozónak minősül. Adott esetben az S.Kft. vizsgálata - bár az nem vitásan nem teljes körű, - igazolta két érték tekintetében is az eltérést, ezért a búza csak takarmánybúzának volt tekinthető. Átvételi

ára - így a felperesnek visszajáró összeg - ezért 18 400 Ft + 2 760 Ft Áfa = 21 160 Ft x 112,12 tonna, azaz összesen 2 372 459 Ft.

Az ekként megállapított 14 527 086 Ft-ból (2 348 980 + 221 300 + 2 993 000 + 847 122 + 437 000 + 2 494 725 + 2 812 500 + 2 372 459) levonandó a felperes által elismert 1 091 800 Ft a kombájnhasználat díjaként, melynek eredménye az ítéltábla által megállapított marasztalási összeg: 13 435 286 Ft.

A kombájn kiadása iránt az alperes nem terjesztett elő viszontkeresetet, ezért az nem volt a per tárgya, arról a bíróságnak nem kellett döntenie.

A kifejtettekre tekintettel változott az elsőfokú eljárásban megállapítható pernyertesség-pervesztesség aránya, a felperes immár nagyobb részben lett pernyertes az elsőfokú bíróság által megállapítotthoz képest, aminek következtében módosult a részére fizetendő perköltség összege, s a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően változott a felek által az állam javára megtérítendő illeték összege is.

Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A fellebbezési eljárás során a nagyobb részt pervesztes alperes köteles a felperes javára fellebbezési eljárási költség megtérítésére a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján. A fellebbezési eljárási költség összegeként a felperes képviselőjének munkadíját állapította meg az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján.

A felperes illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelő mértékben kötelesek a felek az állam javára megtéríteni a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján.

Észlelte az ítéltábla, hogy az alperes nem rótt le illetéket a csatlakozó fellebbezésére, s ezt a hiányt 8 nap alatt leletezés terhével kell pótolnia. (Art. 111. §) Mivel a csatlakozó fellebbezés részben alapos volt, a lerovandó illeték összegét a fellebbezési eljárási költség megállapítása során az ítéltábla figyelembe vette.

D e b r e c e n, 2008. május hó 30.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó